

LAUSUNTO KOSKIEN VALTIONEUVOSTON SELONTEKOA EDUSKUNNALLE SUOMEN KESTÄVÄN KASVUN OHJELMASTA, VNS 6/2020 VP

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Climate Leadership Coalitionilta (CLC) kirjallista asiantuntijalausuntoa asiasta: VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävä kasvun ohjelma. Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

CLC pitää erinomaisena, että selonteolla tuetaan Suomen tavoitetta hiilineutraaliuden saavuttamisesta vuonna 2035 ja vahvistetaan Suomen roolia vähähiilisten teknologioiden ja ratkaisujen tarjoajana. Tämä paitsi vahvistaa Suomen tulevaa kilpailukykyä ja hyvinvointia, on myös osaltaan luomassa ratkaisuja globaalin tason haasteisiin.

Pidämme myös ensiarvoisen tärkeänä selonteon tavoitetta edistää sekä nopeavaikutteista elpymistä että pitkällä aikavälillä välttämätöntä elinkeinoelämän rakenteiden ja julkisten palveluiden uudistumista. Ohjelman sisältämien uudistusten ja investointien on tarkoitus vauhdittaa ilmastonmuutoksen torjuntaa, vahvistaa tuottavuutta ja talouden kasvupotentiaalia, minkä on ensiarvoisen tärkeää. Selonteon tavoittelemat tuotannon ja kulutuksen saattaminen kestäväälle perustalle sekä työllisyysasteen nosto, sosiaalisen ja alueellisen eheyden vahvistaminen ovat erinomaisia tavoitteita.

Selonteko kuvaa ohjelman painopistealueet hyvin yleisellä tasolla. Käytännön toteutuminen riippuu kuitenkin niistä prioriteeteista, joita sovelletaan päätettäessä hankkeista. Järjestelmätason muutoksen aikaansaamiseksi on keskeistä määrittää nämä prioriteetit huollisesti, muutoin riskinä on rahoituksen pirstaloituminen useisiin hankkeisiin ja vaikuttavuuden heikkeneminen.

CLC on keväällä 2020 ehdottanut EU:lle ja sen jäsenmaille vihreän elvytyksen kohdentamista ja viittaamme 25.5.2020 päivättyyn lausumaamme (*kursiivilla*).

Selonteon mukainen painopistealue 1:

- *Investoimaan vihreän siirtymän (Green Dealin) edellyttämän osaamisen vahvistamiseen. Kansainvälinen työjärjestö ILO on arvioinut että vuoteen 2030 mennessä siirtymä vähähiilisyyteen voi luoda EU:ssa noin 2 miljoonaa uutta työpaikkaa.*

Ilmastoratkaisu- ja kiertotalous- sekä luonnon monimuotoisuusasiat on upotettu hyvin suureen osaan normaalin koulutuksemme oppimisen ja opetuksen kansallisia tavoitteita. Haaste liittyy siihen, miten nykyistä vahvemmin kyetään myös toimeenpanemaan nämä painotukset varhaiskasvatyksiköiden, koulujen, oppilaitosten ja korkeakoulujen käytännön toiminnassa, sekä jatkuvan oppimisen painotuksissa. Näemme, että ilmastoratkaisu- ja kiertotalous- sekä luonnon monimuotoisuusasioiden upottaminen sopisi hyvin kestävä elvytyksen ohjelmaan.

Selonteon mukaiset painopistealueet 2 ja 3:

- *Olemassa olevien ja uusien puhtaiden ratkaisujen kysynnän kasvattamista muun muassa sekoitusvelvoitteiden, vähähiilisten tuotteiden hinnanerosopimusten (hiilivähäiset nestemäiset polttoaineet, kaasut ja materiaalit) ja hankinnan hiilijalanjälkivelvoitteiden avulla. Julkisilla hankinnoilla tulisi vauhdittaa päästöttömiä tuotteita, palveluja ja muita ratkaisuja.*
- *Uusien sähköistämistä koskevien ratkaisujen ja synteettisten sekä biopohjaisten polttoaineiden, kemikaalien ja materiaalien käytön kehittämisen vauhdittamista teollisuudessa ja liikenteessä sekä uusien ruuan tuotantotapojen sekä luonnonmukaisten ilmastoratkaisujen kehittämistä.*

Pidämme erinomaisena, että selonteolla pyritään tukemaan vihreää siirtymää ja kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamista. Yksi keskeinen painopistealue, jolla toivoisimme määrätietoista panostamista, on vetytalous ja ns. power-to-x-ratkaisut. Suomen tämänhetkisiä vahvuuksia vetytalouden osajana tulisi mielestämme edelleen vahvistaa kestävä kasvun ohjelmalla. Tämä voisi tapahtua tukemalla muutamaa vetytalouden demonstraatiohanketta ja vahvistamalla tarvittavaa infrastruktuuria. Huomautamme myös, että tarvittavat lainsäädännölliset muutokset tulisi toteuttaa toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Elvytysvaroilla tuettujen hankkeitten tulisi johtaa uuteen liiketoimintaan.

Selonteon mukainen painopistealue 4:

- *Vahvistamaan vähähiilisyyden kannalta tärkeitä infrastruktuureja kuten suuren mittakaavan sähköistymisen mahdollistavia sähköverkoja sekä etätyötä, kiertotaloutta ja teollista tehostamista varten tarvittavaa digitaalista infrastruktuuria, ohjelmistoja sekä kuitu- ja langattomia verkkoja.*

Vähähiilisyyden kannalta tärkeän infrastruktuurin vahvistaminen on keskeistä Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi, mutta myös kansallisen kilpailukyvyn turvaamiseksi. Esimerkiksi vetytalouden ennakoidaan tarjoavan huomattavia vientimahdollisuuksia tulevaisuudessa, mutta näiden realisoituminen edellyttää myös kotimaisten toimintaedellytysten (ml. sähkön ja kaasun siirtoverkko infrastruktuurin) vahvistamista. Hajautetumpi energiantuotanto puolestaan tarvitsee entistä enemmän digitallisia ratkaisuja. Elvytysvaroilla tuettujen hankkeitten tulisi johtaa tärkeiden infrastruktuurien suorituskyvyn parantamiseen.

Kevään ehdotuksessamme painotimme vielä mahdollisuutta käyttää soveltuvia hiilen hinnoittelumekanismeja turvaamaan olemassa olevan ja uuden päästöttömän energian tuotannon kilpailukyvyn ja vähentämään fossiilipolttoaineiden mahdollisten halventuvien hintojen negatiivinen vaikutus. Tämä tehostaisi siirtymää vihreään talouteen ja vahvistaisi tehtyjen elvytystoimenpiteiden vaikutusta. Tästä saatuja tuloja voidaan käyttää eri rahoitustarpeisiin.

Helsingissä 15.1.2021

Jouni Keronen
Toimitusjohtaja
Climate Leadership Coalition
p. +358 50 4534881
jouni.keronen@clc.fi